

Daniel Mercier stoupal po schodech na nádraží Saint-Lazare proti valícímu se davu. Kolem něj sestupovali muži a ženy nesoucí aktovky nebo kufry. Spěchali a tvářili se přitom zaneprázdněně. V tom všeobecném zmatku ho mohli porazit, ale jemu to nevadilo. Naopak měl pocit, že před ním všichni uhýbají. Když dorazil nahoru, zamyšleně prošel nádražní halou a zamířil k nástupištím. I z vagonů se valily davy jako nepřerušované lidské moře. Proklestil si cestu k tabulím s příjezdy. Vlak měl přijet na nástupiště číslo 23. Přešel pár metrů a stoupl si těsně vedle turniketů.

Ve 21.45 vjel vlak číslo 78654 se skřípěním na nádraží a vychrlil ze sebe cestující. Daniel natahoval krk a hledal manželku se synem. Nejprve uviděl Véronique, která mu zamávala a potom nad hlavou opsala rukou kruh a doprovodila své gesto udivenou grimasou. Jérôme se k otci prodral a chytil se ho za nohy tak prudce, že Daniel málem ztratil rovnováhu. Došla k nim udýchaná Véronique a zvědavě se na manžela zadívala. „Co to máš za klobouk?“

„To je Mitterrandův klobouk.“ „To vidím, že je to Mitterrandův klobouk.“ „Ne,“ namítl Daniel, „chci říct, že je to *opravdový* Mitterrandův klobouk.“

Když jí na nádraží oznámil, že je to „opravdový“ Mitterrandův klobouk, Véronique naklonila hlavu, lehce nakrčila obočí a vrhla na něj pohled, který používala pokaždé, když si nebyla jistá, jestli si z ní nedělá legraci. Stejným pohledem se na něj podívala, když ji Daniel požádal o ruku nebo když se jí na prvním rande zeptal, jestli půjdou na výstavu do Pompidouova centra. Šlo jen o nepatrné pozdvižení obočí, kvůli kterému se do ní zamiloval – samozřejmě kromě dalších důvodů. „Vysvětlíš mi to?“ zeptala se nevěřicně. „Ty máš Mitterrandův klobouk, tati?“ „Ano,“ odpověděl Daniel a vzal jim zavazadla. „Takže teď jsi prezident?“ „Ano, jsem prezident,“ odpověděl Daniel, kterému se tahle dětská logika moc líbila.

Celou zpáteční cestu autem odmítal Daniel cokoliv dalšího dodat. „Všechno vám to povím až doma.“ Véronique sice trochu naléhala, ale on žádnou diskuzi nepřipustil. Když vyjeli do šestnáctého patra jejich činžáku v patnáctém obvodu, oznámil jim, že přichystal jídlo. Studené plátky pečeného vepřového masa a kuřete, rajčatový salát

s bazalkou a sýrový talíř, nad nímž Véronique obdivně vzdychla. Její manžel připravoval večeri ze své vlastní vůle jen párkrát za rok. Nejdříve si dali aperitiv. „Posaď se,“ řekl Daniel, který si nechal klobouk na hlavě. Véronique se posadila a Jérôme se k ní přitulil. „Na nás,“ řekl slavnostně a ťukl si s manželkou. Jérôme si s nimi přitůkl džusem.

Daniel sundal klobouk a podal ho Véronique. Opatrně ho vzala a přejela prstem po plsti. Totéž vzápětí udělal i Jérôme. „Máš čisté ruce?“ zeptala se ho trochu polekaně. Potom klobouk otočila a zadívala se na vnitřní koženou pásku. Zlatými písmeny tam byly vytištěné iniciály F. M. Véronique zvedla k manželovi oči.

Předchozí večer zastavil Daniel se svým golfem na křižovatce. Vypnul rádio, ve kterém vysílali písničku, v níž nějaká mladá žena oznamovala, že ze všech materiálů má nejradši vatou. Tenhle módní *hit* s pomalým vlezlým refrénem mu pomalu začínal lézt na nervy. Bolestně si promasíroval rameno a bezúspěšně se pokusil protáhnout si krk, aby mu v něm křuplo. Neměl žádné nové informace o manželce a synovi, kteří odjeli na prázdniny k rodičům do Normandie. Možná najde doma zprávu na záznamníku. Kazeta v něm začala vykazovat únavu a on ji musel několik dní přetáčet. Musí si koupit nový záznamník. Jak to lidi dělali, když záznamníky neexistovaly? napadlo ho. Telefon zvonil do prázdna a nikdo ho nezvedl. Člověk musel zkusit zavolat později. To bylo vše.

Představa, že by si měl sám nakoupit a potom si v prázdném bytě uvařit jídlo, mu připadala nesnesitelná. Kolem čtvrté hodiny odpoledne, zatímco kontroloval poslední poznámky k případu Soge-

tec, se mu přišla na mysl představa restaurace, takové krásné hospůdky. Už asi rok v ní nebyl. Naposledy s Véronique a Jérômem. Šestiletý Jérôme byl moc hodný. Objednali si mořské plody, královské ústřice, lahev bílého vína Pouilly-Fuissé a sekaný řízek pro Jérôma, který k otcově velké lítosti prohlásil, že ústřice jíst nebude. „Neochutnáš ani jednu?“ Jérôme zavrtěl hlavou. „Má na ně čas,“ hájila ho Véronique. Ano, to byla pravda, Jérôme měl spoustu času. Teď bylo dvacet hodin, chlad začínající zimy už sevřel město a hluk dopravy ho jako by přidusil. Několikrát autem projel kolem. Jezdil po bulváru a po paralelní ulici, a nakonec ji spatřil. Opravdu to byla ona, s venkovní nabídkou ústřic, červenými markýzami a číšníky v bílých zástěrách.

Čekala ho osamělá večeře bez ženy a syna. Taková, jakou si občas dopřál, než se oženil. V dobách, kdy mu příjmy nedovolovaly navštěvovat ty nejlepší restaurace. Ale i ve skromnějších podnicích, kam chodíval, se vždycky najedl dobře a k ochutnání jitrničky, kousku masa nebo talíře mořských plodů nikdy nepotřeboval společnost. Večer pro svobodné se hlásil skomírajícím zimním světlem. Večer pro svobodné, uvědomil si, když zaklapl dvířka golfu. Daniel cítil potřebu „najít sám sebe“, jak to řekla v televizi jedna psychoterapeutka, která napsala

knihu o pracovním stresu, a právě jí dělala reklamu. Danielovi tenhle pojem připadal smysluplný. Gastronomickou zastávku podnikal proto, aby našel sám sebe, aby unikl před stresem všedního dne a před napětím způsobeným reorganizací ve finanční společnosti. Ředitelem byl jmenován Jean Maltard a Daniel jako náměstek na jeho jmenování nespátkoval nic dobrého ani pro sebe, ani pro společnost. Rozhodl se hodit za hlavu všechny starosti a přešel bulvár. Jakmile otevřu dveře restaurace, už nebude existovat ani Jean Maltard, ani případ Sogotec, ani výdaje a TVA. Už budou existovat jen královské ústřice a já.

Číšník v bílé zástěře ho vedl podél stolů, u nichž seděly páry nebo rodiny, které si povídaly nebo se jen spokojeně usmívaly a s plnými ústy pokyvovaly hlavami. Cestou si stačil všimnout mís plných mořských plodů, kotlet s bramborem či filetů po béarnsku. Když vešel dovnitř, vrchní číšník se zavalitou postavou a malým knírkem se ho zeptal, jestli má rezervaci. Daniela na okamžik napadlo, že mu večer pro svobodné nebude dopřán. „Neměl jsem čas,“ odpověděl mdlým hlasem. Vrchní číšník se zamračene zahleděl do seznamu rezervací na dnešní večer. V tu chvíli k němu přistoupila malá blondýnka. „Před půl hodinou zrušili rezervaci na dvanáctku,“ řekla a ukázala na seznam. „A proč mi to nikdo neřekl?“ zeptal se vrchní číšník podrážděně. „Myslela jsem, že vám to řekla Françoise,“ odpověděla dívka a odkráčela. Vrchní číšník na okamžik zavřel oči s bolestnou grimasou, kterou chtěl naznačit, že si příliš váží sám sebe, než aby se kvůli tomuto přehmatu nechal unést vztekem. „Zavedou vás ke stolu, pane,“ řekl

Danielovi a svou větu doprovodil pohybem hlavy směrem k číšníkovi, který k nim okamžitě přispěchal.

V restauraci byly na všech stolech tak zářivě bílé ubrusy, že přecházely až do modra a bolely z nich oči jako při pohledu na čerstvý sníh v zimě na horách. Stříbrné sklenice a příbory se doslova třpytily. Pro Daniela představoval tento třpyt drahých restaurací symbol luxusu. Číšník se vrátil s jídelním i vinným lístkem. Daniel otevřel rudé desky z umělé kůže a začal číst. Ceny daleko přesahovaly to, co si představoval, ale rozhodl se tento detail pominout. Kaligraficky pečlivě vyvedený *Talíř mořských plodů* se nacházel uprostřed stránky: ústřice všeho druhu, humři, krevety, garnáti, krabi, rybí klobásy, chobotničky. Daniel si vzal vinný lístek a hledal v něm Pouilly-Fuissé nebo Fumé. I víno bylo mnohem dražší, než počítal. Objednal si jídlo a poručil si k němu dvě deci Puilly-Fuissé. „Je mi líto,“ odpověděl číšník, „ale servírujeme jen celé lahve.“ Daniel nechtěl vypadat jako lakomec. „Lahev bude výborná,“ pronesl a vrátil vinný lístek číšníkovi.

Kolem většinou seděly páry. Muži, stejně jako on, v šedých kravatách, jenže ty jejich se prodávaly jen

v těch nejluxusnějších buticích. Některé možná byly dokonce ušité na objednávku. O kus dál seděli čtyři padesátníci a zapíjeli náročný pracovní den a podpis výhodné smlouvy. Všichni měli na tvářích klidný, důvěru vzbuzující úsměv lidí, jimž se v životě mimořádně daří. U jednoho stolu seděla pod velkými zrcadly hnědovlasá žena v červených šatech a poslouchala muže, z něhož Daniel viděl jen záda a šedivé vlasy. Byla nesoustředěná a její zrak chvíli těkal po sále, než se zase vrátil ke společníkovi. Zdálo se, že se nudí. Someliér před Daniela postavil stříbrný kyblík na nožičkách s lahví Pouilly-Fuissé ponořené v ledové tříšti. Vzal vývrtku, provedl otevírací obřad a nechal Daniela přivonět ke špuntu. Vychutnával první doušek. Víno mu připadalo výborné. Nepatřil mezi osvícené amatéry, kteří dokážou rozeznat každou nuanci *grand cru* a popsat ji rafinovanými slovy. Stejně jako všichni someliéři i tenhle tu stál s neurčitým vlídným výrazem v tváři a čekal na hostovu pochvalu. Daniel mu poděkoval jen kývnutím hlavou, jako kdyby byl velký odborník na bílá burgundská vína. Someliér mu s nepatrným úsměvem dolil skleničku a odkráčel. O chvíli později se objevil číšník a na zářivě bílý ubrus položil kulatý podstavec, což bylo neklamné znamení, že talíř

mořských plodů na sebe nenechá dlouho čekat. Následoval košík s černým chlebem, vinným octem a máslem. Daniel si jeden krajíček namazal a potají ho namočil do dresinku. Byl to rituál, který opakoval pokaždé, když si v restauraci objednal mořské plody. Chuť octu spláchl douškem vychlazeného vína. Spokojeně vzdychl. Ano, našel sám sebe.

Talíř mořských plodů, rozložených podle druhů na ledové tříšti, mu přinesli vzápětí. Daniel vzal do jedné ruky ústřici a do druhé plátek citronu. Lehce ho zmáčkl a kapka dopadla na jemnou blanku, která se okamžitě smrštila. Protože byl plně soustředěný na duhově zbarvené odrazy ústřice, jen koutkem oka zahlédl, že někdo odtahuje vedlejší stůl. Zvedl hlavu a spatřil vrchního číšníka s knírem, jak se na nově přichozícího hosta široce usmívá. Návštěvník si rozmotal šálu, sundal kabát a klobouk a vklouzl na lavici vedle Daniela. „Mám vám to odnést do šatny?“ zeptal se okamžitě číšník. „Ne, ne, děkuji, nechám si věci tady. Nebudou vám překážet, pane?“ „Ne,“ zamumlal Daniel sotva slyšitelně. „Prosím,“ vydechl ještě.

Právě se vedle něj posadil François Mitterrand.

Naproti prezidentovi zabrali místa jeho dva společníci. Kudrnatý zavalitý muž v brýlích a hubeňour s šedými, elegantně dozadu sčesanými vlasy jako mořská vlna. Hubeňour na Daniela vrhl krátký přátelský úsměv a ten se mu ho pokusil oplatit tak přirozeně, jak to v tu chvíli jen dokázal. Toho muže s pronikavými očima a úzkými rty už někde viděl. Vzápětí mu v duchu naskočilo jeho jméno. Ministr zahraničních věcí Roland Dumas. Když před osmi měsíci Mitterrand prohrál volby, přenechal svůj post někomu jinému. Večeřím vedle prezidenta, říkal si Daniel, a snažil se vyrovnat s naprosto nečekanou, novou a iracionální situací. Veškerou pozornost věnoval svému novému sousedovi, takže se vůbec nesoustředil na to, jak chutná první ústřice, kterou snědl. Připadalo mu to všechno tak nereálné, že ho dokonce napadlo, že se mu to všechno jen zdá a za chvíli se probudí ve své posteli. Pohledy všech hostů v restauraci nenápadně zamířily k Danielovu stolu. Ten vzal druhou ústřici a nenápadně se podíval stranou. Prezident si nasadil brýle a četl

jídelní lístek. Danielovi se na sítnici otiskl jeho majestátní profil, který po celých těch pět let, co byl Mitterrand ve funkci, vídal na fotografiích v časopisech a každého 31. prosince v televizi. Teď si mohl ten profil prohlédnout naživo. Stačilo by natáhnout ruku a mohl by se ho dotknout. Vrátil se číšník a prezident si objednal dvanáct ústřic a lososa. Tlustoch si dal houbovou paštiku a krvavý steak a Roland Dumas napodobil prezidenta a poručil si ústřice a rybu. O chvíli později přišel someliér se stříbrným kyblíkem na nožičkách, v němž se chladila lahev Pouilly-Fuissé. Elegantně víno odšpuntoval a nalil kapku do prezidentovy skleničky. François Mitterrand ochutnal a nepatrným přikývnutím nápoj schválil. Daniel si nalil plnou skleničku a málem ji vypil na ex, pak nabral na lžičku vinný ocet a zajedl jím ústřici. „Minulý týden jsem to říkal Helmutu Kohlovi...“ Mitterrandův hlas doprovodil sousto a Daniela napadlo, že už vždycky při ochutnávání ústřic s vinným octem uslyší: „Minulý týden jsem to říkal Helmutu Kohlovi...“

Jeden z obsluhujících postavil před tlustocha v brýlích karafu s červeným vínem a ten si okamžitě nalil skleničku, zatímco další číšník servíroval předkrmy. Tlustoch ochutnal paštiku a připá-

dala mu výborná. Pak začal vyprávět historku o terině ze smržů. Prezident se pustil do ústřic a Daniel zatím rozložil alobal a chystal se pustit do plážovek. „Michel má ve sklípku poklady,“ pravil Roland Dumas se spikleneckým úsměvem. Prezident k němu zvedl oči a „Michel“ okamžitě začal vyprávět o svém venkovském sklípku, ve kterém uchovával nejen doutníky z celého světa, ale taky šišky salámů. Má tolik salámů jako doutníků. „To je zábavné, sbírat salámy,“ poznamenal François Mitterrand a vymačkával při tom plátek citronu. Když Daniel snědl desátou plážovku, znovu vrhl pohled doleva. Prezident zrovna dojídal poslední ústřici a pak si otřel rty bělostným ubrouskem. „Než na to zapomenou,“ pronesl k Rolandu Dumasovi, „to číslo na našeho přítele...“ „Ano, samozřejmě,“ zamumlal Dumas a sáhl do kapsy saka. Prezident se otočil ke svému kabátu, zvedl klobouk a odložil ho za měděnou tyč nad lavicí. Vyndal z kapsy notýsek s koženými deskami, znovu si nasadil brýle a začal jím listovat. „Poslední jméno dole na stránce,“ řekl a podal zápisník Rolandu Dumasovi. Ten si ho vzal, mlčky si opsal údaje do svého diáře, notýsek vrátil Françoisi Mitterrandovi a ten ho zastrčil zpátky do kabátu. „Michel“ začal vyprávět historku o muži, jehož jméno Danielovi

nic neříkalo. Dumas ho poslouchal a mračil se přitom. François Mitterrand se usmál. „Jste moc přisní,“ řekl ironicky a vybídl svého společníka, aby pokračoval. „Ale ano, ale ano, je to pravda, byl jsem u toho,“ pokračoval tlusťoch a vrtal se přitom v paštice. Daniel jeho historku poslouchal. Měl pocit, že sdílí jejich soukromí, ačkoliv mu to připadalo poněkud bláznivé. Zbývající hosté jako by zmizeli. Zůstali tu jenom oni čtyři. „*A co si o tom myslíte vy, Danieli?*“ Daniel by se otočil k prezidentovi a prohodil pár vět, které by François Mitterranda maximálně zaujaly. Přisvědčil by, načež by se Daniel obrátil k Rolandu Dumasovi, aby získal i jeho souhlas. Dumas by přikývl a Michel by dodal svým posměšným hlasem: „Samozřejmě, Daniel má pravdu!“

„Ta žena je velmi krásná,“ zašeptal François Mitterrand. Daniel sledoval jeho pohled. Prezident hleděl na tu brunetku v červených šatech. Dumas využil okamžiku, kdy jim přinesli jídlo, a diskrétně se otočil. Tlusťoch udělal totéž. „Krásná žena,“ přisvědčil. „Souhlasím,“ pravil tiše Dumas. Daniel pocítil s prezidentem jakési vnitřní souznění. François Mitterrand si objednal stejné víno jako on a teď si všiml i stejné ženy. Mít stejný vkus jako francouzský prezident nebylo jen tak. Toto sdílení

napůl vyslovených slov tvořilo spojnicí mnoha mužských přátelství a Daniel začal snít o tom, že je čtvrtým hostem u prezidentova stolu. I on měl notýsek z černé kůže, stejný, z něhož si bývalý ministr zahraničních věcí opisoval telefonní číslo. Tloušťkův sklep pro něj neskrýval žádné tajemství, pravidelně tam chodil na degustaci salámů a pokušoval ty nejkvalitnější kubánské doutníky. A hlavně provázel prezidenta na procházkách po nábřežích Seiny podél stánků bukinistů a oba s rukama za zády pozorovali kolemjdoucí nebo mnohem skromněji západy slunce z Mostu umění. Chodci se za známými postavami otáčeli a všude kolem se ozýval šepot: „Daniel se velmi dobře zná s Françoisem Mitterrandem...“

„Všechno v pořádku?“

Číšník ho vytrhl ze snění. Ano, všechno v pořádku, sníst talíř mořských plodů přece chvíli trvá. I kdyby tady měl zůstat až do zavírací hodiny, před prezidentovým odchodem by z lavice nevstal. Dělal to pro sebe i pro druhé, aby jim jednou mohl vyprávět: „V listopadu roku 1986 jsem večeřel v jedné hospůdce s Françoisem Mitterrandem. Seděl vedle mě, viděl jsem ho, stejně jako teď vidím tebe.“ Daniel si už v duchu připravoval věty, které bude v budoucích desetiletích vyprávět.